

WYROK TRYBUNAŁU (pierwsza izba)

z dnia 25 stycznia 2007 r.*

W sprawie C-411/04 P

mającej za przedmiot odwołanie w trybie art. 56 Statutu Trybunału Sprawiedliwości, wniesione w dniu 23 września 2004 r.,

Salzgitter Mannesmann GmbH, dawna Mannesmannröhren-Werke GmbH, z siedzibą w Mülheim an der Ruhr (Niemcy), reprezentowana przez M. Klusmanna i F. Wiemera, Rechtsanwälte,

wnosząca odwołanie,

w której drugą stroną jest:

Komisja Wspólnot Europejskich, reprezentowana przez A. Whelana i H. Gading, działających w charakterze pełnomocników, wspieranych przez H.-J. Freunda, Rechtsanwalt, z adresem do doręczeń w Luksemburgu,

strona pozwana w pierwszej instancji,

* Język postępowania: niemiecki.

TRYBUNAŁ (pierwsza izba),

w składzie: P. Jann, prezes izby, K. Lenaerts, E. Juhász, K. Schiemann i M. Ilešič (sprawozdawca), sędziowie,

rzecznik generalny: L. A. Geelhoed,
sekretarz: B. Fülöp, administrator,

uwzględniając procedurę pisemną i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 8 grudnia 2005 r.,

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 12 września 2006 r.,

wydaje następujący

Wyrok

- ¹ Salzgitter Mannesmann GmbH, dawna Mannesmannröhren-Werke GmbH, wcześniej Mannesmannröhren-Werke AG (zwana dalej „Mannesmann” lub „wnoszącą odwołanie”) żąda w odwołaniu uchylenia wyroku Sądu Pierwszej Instancji Wspólnot Europejskich z dnia 8 lipca 2004 r. w sprawie T-44/00 Mannesmannröhren-Werke przeciwko Komisji (Zb.Orz. str. II-2223, zwanego dalej „zaskarżonym wyrokiem”) w części oddalającej wniesioną przez spółkę Mannesmann skargę na decyzję Komisji

2003/382/WE z dnia 8 grudnia 1999 r. dotyczącej postępowania na podstawie art. 81 traktatu WE (sprawa IV/E-1/35.860-B — Rury stalowe bez szwu) (Dz.U. 2003, L 140, str. 1; zwaną dalej „zaskarżoną decyzją”).

Zaskarżona decyzja

Kartel

- 2 Komisia Wspólnot Europejskich skierowała zaskarżoną decyzję do ośmiu przedsiębiorstw produkujących rury stalowe bez szwu. Wśród tych przedsiębiorstw znajdują się cztery spółki europejskie (zwane dalej „producentami wspólnotowymi”): Mannesmann, Vallourec SA (zwana dalej „Vallourec”), Corus UK Ltd (dawna British Steel Ltd, zwana dalej „Corus”) i Dalmine SpA (zwana dalej „Dalmine”). Czterej pozostali adresaci tej decyzji to spółki japońskie (zwane dalej „producentami japońskimi”): NKK Corp., Nippon Steel Corp., Kawasaki Steel Corp. i Sumitomo Metal Industries Ltd (zwana dalej „Sumitomo”).
- 3 Rury stalowe bez szwu są wykorzystywane przez przemysł naftowy i gazowniczy; należą do nich dwie duże kategorie produktów.
- 4 Pierwsza kategoria produktów obejmuje rury wiertnicze, określane zwykle jako „Oil Country Tubular Goods” lub „OCTG”. Rury te mogą być sprzedawane bez gwintu („rury gładkie”) lub z gwintem. Gwintowanie służy do umożliwienia łączenia rur OCTG. Może być ono przeprowadzone zgodnie z normami wydanymi przez American Petroleum Institute (API), a rury gwintowane tą metodą określane są jako „rury OCTG standard”, lub według specjalnych, z reguły opatentowanych,

technologii. W tym drugim przypadku mówi się o gwincie lub odpowiednio „połączeniach pierwszej klasy” lub „premium”, rury gwintowane tą metodą określane są jako „rury OCTG premium”.

- 5 Druga kategoria produktów składa się z rur przewodowych używanych do transportu ropy naftowej i gazu („line pipe”), wśród których rozróżnia się, z jednej strony, rury produkowane według norm, a z drugiej strony, rury produkowane na wymiar w celu realizacji konkretnych projektów (zwane dalej „rurami przewodowymi projektowymi”).

- 6 W listopadzie 1994 r. Komisja zdecydowała się przeprowadzić dochodzenie w sprawie istnienia praktyk antykonkurencyjnych w odniesieniu do tych produktów. W grudniu tego samego roku Komisja przeprowadziła kontrolę kilku przedsiębiorstw, w tym spółki Mannesmann. W okresie pomiędzy wrześniem 1996 r. i grudniem 1997 r. Komisja przeprowadziła kontrole dodatkowe w spółkach Vallourec, Dalmine i Mannesmann. Podczas kontroli przeprowadzonej w Vallourec w dniu 17 września 1996 r. prezes Vallourec Oil & Gas, p. Verluca, złożył pewne oświadczenia (zwane dalej „oświadczeniami p. Verlucci”). Podczas kontroli w spółce Mannesmann w kwietniu 1997 r. dyrektor tego przedsiębiorstwa, p. Becher również złożył oświadczenia (zwane dalej „oświadczeniami p. Bechera”).

- 7 Komisja skierowała także do kilku przedsiębiorstw żądania udzielenia informacji na podstawie art. 11 rozporządzenia Rady nr 17 z dnia 6 lutego 1962 r., pierwszego rozporządzenia wprowadzającego w życie art. [81] i [82] traktatu (Dz.U. 1962, 13, str. 204). Ponieważ Dalmine odmówiła udzielenia niektórych spośród żądanych informacji, Komisja skierowała do niej w dniu 6 października 1997 r. decyzję C(97) 3036 dotyczącą postępowania na podstawie art. 11 ust. 5 rozporządzenia nr 17. Dalmine wniosła skargę o stwierdzenie nieważności tej decyzji, która została uznana za oczywiście niedopuszczalną postanowieniem Sądu z dnia 24 czerwca 1998 r. w sprawie T-596/97 Dalmine przeciwko Komisji, Rec. str. II-2383. Spółka Mannesmann również odmówiła udzielenia niektórych informacji żądanych przez

Komisję. Mimo wydania w stosunku do tej spółki decyzji Komisji C(98) 1204 z dnia 15 maja 1998 r. dotyczącej postępowania na podstawie art. 11 ust. 5 rozporządzenia nr 17 (zwanej dalej „decyzją z dnia 15 maja 1998 r.”), spółka Mannesmann podtrzymała swoją odmowę i również wniosła do Sądu skargę na tę decyzję. Wyrokiem z dnia 20 lutego 2001 r. w sprawie T-112/98 Mannesmannröhren-Werke przeciwko Komisji, Rec. str. II-729, Sąd stwierdził częściową nieważność rozpatrywanej decyzji, a w pozostałej części skargę oddalił.

- 8 Mając na uwadze oświadczenia p. Verluki i p. Bechera, a także inne dowody, Komisja stwierdziła w zaskarżonej decyzji, że osiem przedsiębiorstw będących jej adresatami zawarło porozumienie, które miało w szczególności na celu wzajemne respektowanie ich rynków krajowych. W myśl tego porozumienia każde przedsiębiorstwo powstrzymywało się od sprzedaży rur OCTG standard i rur przewodowych projektowych na rynku krajowym innej strony tego porozumienia.
- 9 Porozumienie to zostało zawarte w ramach spotkań między producentami wspólnotowymi i japońskimi, znanych jako „klub Europa–Japonia”.
- 10 Zasada respektowania rynków krajowych określana była wyrażeniem „zasady podstawowe” („fundamentals”). Komisja wskazała, że te zasady podstawowe rzeczywiście były przestrzegane i że w wyniku tego porozumienie wywierało na wspólnym rynku skutki ograniczające konkurencję.
- 11 Porozumienie opierało się w sumie na trzech filarach, z których pierwszym były zasady podstawowe dotyczące respektowania rynków krajowych, o których mowa powyżej, stanowiące naruszenie wskazane w art. 1 zaskarżonej decyzji, drugim — ustalanie cen do przetargów i cen minimalnych na „rynkach szczególnych” („special markets”), a trzecim — podział pozostałych rynków światowych z wyjątkiem Kanady i Stanów Zjednoczonych Ameryki według klucza podziału („sharing keys”).

- 12 W przedmiocie istnienia zasad podstawowych, Komisja oparła swoje stwierdzenie na zbiorze wskazujących na to dokumentów, wymienionych w motywach 62–67 zaskarżonej decyzji oraz na tabeli przedstawionej w motywie 68 tej decyzji. Z tabeli tej wynika, że udział danego krajowego producenta w dostawach realizowanych przez adresatów zaskarżonej decyzji w Japonii i na rynku krajowym każdego z czterech producentów wspólnotowych był bardzo wysoki. Komisja wywodzi z tego, że rynki krajowe były rzeczywiście respektowane przez strony porozumienia.
- 13 Członkowie klubu Europa–Japonia spotkali się w Tokio w dniu 5 listopada 1993 r. w celu podjęcia próby zawarcia nowego porozumienia o podziale rynków z producentami z Ameryki Łacińskiej. Treść porozumienia zawartego przy tej okazji znajduje się w dokumencie przekazanym Komisji w dniu 12 listopada 1997 r. przez informatora niebiorącego udziału w postępowaniu, zawierającym między innymi „klucz podziału” (zwany dalej „dokumentem »klucz podziału«”).

Czas trwania kartelu

- 14 Klub Europa–Japonia spotykał się od 1977 r. do 1994 r. z reguły dwa razy do roku.
- 15 Komisja uznała jednak, że za chwilę rozpoczęcia kartelu do celów ustalenia wysokości grzywien należy przyjąć rok 1990, ponieważ w latach 1977–1990 obowiązywały porozumienia w sprawie samoograniczenia eksportu zawarte między Wspólnotą Europejską a Japonią. Zdaniem Komisji, naruszenie ustało w 1995 r.

Grzywny

- 16 W celu ustalenia wysokości grzywien, Komisja zakwalifikowała naruszenie jako bardzo poważne ze względu na to, że porozumienie miało na celu respektowanie rynków krajowych, zakłócając tym samym prawidłowe funkcjonowanie rynku wewnętrznego. Niemniej jednak Komisja wskazała, że sprzedaż rur stalowych bez szwu przez przedsiębiorstwa będące adresatami zaskarżonej decyzji w czterech państwach członkowskich, których sprawa dotyczy, opiewała jedynie na kwotę około 73 mln EUR rocznie.
- 17 Mając na względzie te okoliczności, Komisja ustaliła wysokość grzywny ze względu na wagę naruszenia na 10 mln EUR dla każdego z ośmiu przedsiębiorstw. Ponieważ wszystkie one są dużymi przedsiębiorstwami, Komisja oceniła, że nie ma potrzeby różnicowania wysokości grzywien.
- 18 Biorąc pod uwagę, że było to naruszenie o średnim okresie trwania, Komisja przy ustalaniu kwoty podstawowej grzywny nałożonej na każde z przedsiębiorstw podwyższyła kwoty z tytułu wagi naruszenia o 10% za każdy rok udziału w kartelu. Uwzględniając jednakże, że branża rur stalowych znajdowała się w stanie długotrwałego kryzysu i że sytuacja tej branży pogorszyła się jeszcze od 1991 r., Komisja zmniejszyła wspomniane kwoty podstawowe o 10% z tytułu okoliczności łagodzących.
- 19 Wreszcie Komisja zastosowała obniżkę w wysokości 40% kwoty grzywny nałożonej na spółkę Vallourec, jak również obniżkę w wysokości 20% kwoty grzywny nałożonej na Dalmine, na podstawie punktu D 2 komunikatu Komisji w sprawie nienakładania grzywien lub obniżenia ich kwoty w sprawach dotyczących karteli (Dz.U. 1996, C 207, str. 4, zwanego dalej „komunikatem w sprawie współpracy”), w celu uwzględnienia współpracy tych dwóch przedsiębiorstw z Komisją na etapie postępowania administracyjnego.

Sentencja zaskarżonej decyzji

- 20 Zgodnie z art. 1 ust. 1 zaskarżonej decyzji osiem przedsiębiorstw będących jej adresatami „naruszyło postanowienia art. 81 ust. 1 traktatu WE poprzez udział [...] w porozumieniu przewidującym między innymi respektowanie ich rynków krajowych w odniesieniu do rur OCTG [...] standard i [rur przewodowych projektowych] bez szw” [tłumaczenie nieoficjalne, podobnie jak wszystkie cytaty z tej decyzji poniżej].
- 21 Zgodnie z art. 1 ust. 2 zaskarżonej decyzji naruszenie miało miejsce w okresie od 1990 do 1995 r. w odniesieniu do przedsiębiorstw Mannesmann, Vallourec, Dalmine, Sumitomo, Nippon Steel Corp., Kawasaki Steel Corp. i NKK Corp., a w odniesieniu do spółki Corus w okresie od 1990 r. do lutego 1994 r.
- 22 Pozostałe istotne dla sprawy postanowienia sentencji zaskarżonej decyzji brzmią następująco:

„Artykuł 2

1. [Mannesmann], Vallourec [...], [Corus] i Dalmine [...] naruszyły postanowienia art. 81 ust. 1 traktatu WE, zawierając w ramach naruszenia, o którym mowa w art. 1, umowy, które doprowadziły do podziału dostaw rur OCTG gładkich dla [spółki Corus] (od 1994 r. — Vallourec).

2. W przypadku [spółki Corus] naruszenie trwało od dnia 24 lipca 1991 r. do lutego 1994 r. W przypadku spółki Vallourec [...] naruszenie trwało od dnia 24 lipca 1991 r. do dnia 30 marca 1999 r. W przypadku Dalmine [...] naruszenie trwało od dnia 4 grudnia 1991 r. do dnia 30 marca 1999 r. W przypadku [spółki Mannesmann] naruszenie trwało od dnia 9 sierpnia 1993 r. do dnia 24 kwietnia 1997 r.

[...].

Artykuł 4

Na przedsiębiorstwa wymienione w art. 1 nałożone zostają z racji określonego tam naruszenia następujące grzywny:

1. [Mannesmann] 13 500 000 EUR

2. Vallourec [...] 8 100 000 EUR

3. [Corus] 12 600 000 EUR

4. Dalmine [...] 10 800 000 EUR

5. Sumitomo [...] 13 500 000 EUR

6. Nippon Steel [...] 13 500 000 EUR
7. Kawasaki Steel [...] 13 500 000 EUR
8. NKK [...] 13 500 000 EUR”.

Postępowanie przed Sądem i zaskarżony wyrok

²³ Pismami złożonymi do sekretariatu Sądu siedem z ośmiu przedsiębiorstw ukaranych przez zaskarżoną decyzję, w tym Mannesmann, złożyło skargi o stwierdzenie nieważności tej decyzji w całości lub w części, lub, tytułem żądania ewentualnego, o uchylenie nałożonej na nie grzywny lub obniżenie jej kwoty.

²⁴ W zaskarżonym wyroku Sąd:

— stwierdził nieważność art. 1 ust. 2 zaskarżonej decyzji w zakresie, w jakim stwierdzono w nim istnienie naruszenia zarzucanego w tym artykule spółce Mannesmann przed dniem 1 stycznia 1991 r.;

— ustalił kwotę grzywny nałożonej na spółkę Mannesmann na 12 600 000 EUR;

- w pozostałej części skargę oddalił;
- zobowiązał każdą ze stron do pokrycia kosztów własnych.

Postępowanie przed Trybunałem

25 Wnosząca odwołanie spółka Mannesmann zwraca się do Trybunału o:

- uchylenie zaskarżonego wyroku w części oddalającej skargę na zaskarżoną decyzję;
- stwierdzenie nieważności zaskarżonej decyzji;
- tytułem żądania ewentualnego, obniżenie kwoty grzywny z art. 4 zaskarżonej decyzji oraz odsetek za zwłokę ustalonych w art. 5 tej decyzji;
- ponadto, tytułem dalszego żądania ewentualnego, skierowanie sprawy do ponownego rozpoznania i wydania orzeczenia przez Sąd przy uwzględnieniu orzeczenia Trybunału;
- obciążenie Komisji kosztami postępowania w obu instancjach.

- 26 Komisja wnosi do Trybunału o oddalenie odwołania i obciążenie wnoszącej odwołanie kosztami.

W przedmiocie odwołania

- 27 Mannesmann podnosi trzy zarzuty nieważności, odpowiednio, naruszenia prawa do rzetelnego procesu sądowego, błędnego zastosowania art. 81 WE w art. 2 zaskarżonej decyzji i naruszenia zasady równego traktowania.

W przedmiocie zarzutu pierwszego, dotyczącego naruszenia prawa do rzetelnego procesu sądowego

Argumentacja stron

- 28 Zdaniem spółki Mannesmann Sąd niesłusznie stwierdził oceniał za dopuszczalny jako dowód obciążający w sprawie dokument „klucz podziału”, wspomniany w pkt 13 niniejszego wyroku, na którym Komisja oparła zaskarżoną decyzję, a w szczególności motywy 85 i 86 jej uzasadnienia.
- 29 Zdaniem wnoszącej odwołanie, Sąd także naruszył prawo do rzetelnego procesu sądowego. W związku z tym, że dokument ten został przekazany Komisji przez osobę trzecią, nieznaną spółce Mannesmann, nie mogła ona zbadać wiarygodności tego dokumentu, a tym samym podjąć skutecznej obrony.

- 30 Co więcej, ponieważ wspomniana osoba trzecia potwierdziła Komisji, że otrzymała dokument „klucz podziału” od przedstawiciela handlowego jednego z zainteresowanych przedsiębiorstw, nie wskazując go, Komisja również nie poznała tożsamości osoby, od której rzeczony dokument pochodzi.
- 31 Zdaniem spółki Mannesmann, z orzecznictwa wynika, że nie należy korzystać z dowodu, jeżeli nie ujawniono jego źródła. Sąd nie dokonał prawidłowej wykładni tego orzecznictwa, zgodnie z którym w trakcie oceny dowodów należy sprawdzić ich pochodzenie. W tym względzie Mannesmann zwraca uwagę, że nie jest wykluczona możliwość przedłożenia fałszywych dowodów Komisji przez osoby trzecie w celu wyrządzenia szkody danemu przedsiębiorstwu z powodów osobistych lub handlowych. W konsekwencji, dane przedsiębiorstwo powinno mieć prawo do zajęcia stanowiska w przedmiocie wiarygodności informatora.
- 32 Mannesmann powołuje także orzecznictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka dotyczące prawa do rzetelnego procesu sądowego, o którym mowa w art. 6 europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności sporządzonej w Rzymie w dniu 4 listopada 1950 r. (zwanej dalej „EKPC”). Zgodnie z tym orzecznictwem, strona pozwana powinna mieć możliwość zakwestionowania nie tylko wiarygodności anonimowych oświadczeń, ale także wiarygodności osób chronionych anonimowością. Ponadto orzecznictwo to ma potwierdzać, że nawet, jeżeli korzystanie z anonimowych oświadczeń jest dopuszczalne podczas fazy dochodzenia, takie oświadczenia nie mogą być wykorzystywane jako dowody obciążające stronę pozwaną.
- 33 Wnosząca odwołanie powołuje się także na art. 46 i 47 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej proklamowanej w dniu 7 grudnia 2000 r. w Nicei (Dz.U. C 364, str. 1, zwanej dalej „Kartą”), która odpowiada art. 6 EKPC i gwarantuje prawo do rzetelnego procesu sądowego. Mannesmann podkreśla, że na podstawie jej art. 52 ust. 3 sądy powinny dokonywać interpretacji Karty, która zapewnia co najmniej taki poziom ochrony jak EKPC.

- 34 Mannesmann uważa ponadto, że korzystanie z dowodu pochodzącego z anonimowego źródła jest niezgodne z zasadą państwa prawa zawartą w art. 6 ust. 1 UE. Mannesmann dodaje, że jeżeli nie można sprawdzić, czy dany dowód został rzeczywiście przekazany Komisji przez osobę trzecią, istnieje ryzyko manipulacji i arbitralności.
- 35 Według Komisji ten zarzut jest niedopuszczalny, ponieważ wnosząca odwołanie podnosi po raz pierwszy zarzut naruszenia EKPC, podczas gdy przed Sądem posłużyła się jedynie w sposób ogólny argumentem dotyczącym naruszenia prawa do obrony. Komisja twierdzi ponadto, że Mannesmann nie może jej zarzucać naruszenia postanowień Karty, która była proklamowana w dniu 7 grudnia 2000 r., podczas gdy zaskarżona decyzja została wydana w dniu 8 grudnia 1999 r.
- 36 Komisja dodaje, że w każdym razie orzecznictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, na które powołuje się wnosząca odwołanie, nie ma znaczenia w niniejszej sprawie, ponieważ dotyczy ono wykorzystywania anonimowych zeznań w postępowaniu karnym, podczas gdy niniejsza sprawa dotyczy postępowania mającego na celu nałożenie kary zgodnie z prawem konkurencji.
- 37 Następnie Komisja twierdzi, że naruszenie prawa do obrony może być wzięte pod uwagę jedynie, w przypadku gdyby Sąd mógł dokonać oceny dowodów, które zostały mu przedłożone na podstawie informacji, w odniesieniu do których obrona nie miała możliwości zajęcia stanowiska. Komisja podkreśla, że spółka Mannesmann miała jednak możliwość zajęcia stanowiska w przedmiocie argumentów przedstawionych przez Komisję w motywach 121 i 122 uzasadnienia zaskarżonej decyzji, dotyczących wiarygodności spornego dokumentu. Ponadto anonimowość autora tego dokumentu i osoby trzeciej, która go przekazała Komisji, nie stały na przeszkodzie wnoszącej odwołanie w sprawdzeniu wiarygodności i rzeczowości treści tego dokumentu.

38 Komisja dodaje, że Sąd obdarzył sporny dokument jedynie ograniczoną wiarygodnością, dlatego właśnie, że okoliczności jego powstania są zasadniczo nieznanne. Jeżeli jednak Sąd przyznał temu dokumentowi pewną moc dowodową, stało się tak, dlatego że zawiera on szczególne informacje, które pokrywają się z informacjami zawartymi w innych dokumentach.

39 Wreszcie Komisja twierdzi, że nawet gdyby nie miała ona prawa do wykorzystania wspomnianego dokumentu w charakterze dowodu obciążającego, okoliczność ta w żaden sposób nie wpłynęłaby na stwierdzenie naruszeń opisanych w art. 1 i 2 zaskarżonej decyzji. Wykluczenie pewnych dokumentów wykorzystanych przez Komisję z naruszeniem prawa do obrony miałyby bowiem znaczenie jedynie w zakresie, w jakim zarzuty sformułowane przez Komisję nie mogły być udowodnione w inny sposób niż poprzez odwołanie się do tych dokumentów, co jednak nie miało miejsca w niniejszej sprawie.

Ocena Trybunału

40 Trybunał uznał zasadę podstawową prawa wspólnotowego, zgodnie z którą każdy ma prawo do rzetelnego procesu (wyroki z dnia 17 grudnia 1998 r. w sprawie C-185/95 P Baustahlgewebe przeciwko Komisji, Rec. str. I-8417, pkt 21, z dnia 11 stycznia 2000 r. w sprawach połączonych C-174/98 P i C-189/98 P Niderlandy i Van der Wal przeciwko Komisji, Rec. str. I-1, pkt 172, oraz z dnia 2 maja 2006 r. w sprawie C-341/04 Eurofood IFSC, Zb.Orz. str. I-3813, pkt 65).

41 Trybunał orzekł również, że zasada ta wywodzi się z praw podstawowych, stanowiących integralną część ogólnych zasad prawa wspólnotowego, których poszanowanie zapewnia Trybunał, opierając się na wspólnych tradycjach konstytucyjnych państw członkowskich oraz wskazówkach wynikających w szczególności z EKPC (ww. wyrok w sprawie Eurofood IFSC, pkt 65).

42 Jednakże, zgodnie ze słusznym twierdzeniem Komisji cytowane przez wnoszącą odwołanie orzecznictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka nie jest decydujące w niniejszej sprawie. Jak wskazał rzecznik generalny w punktach od 54 do 56 opinii, orzecznictwo to dotyczy w szczególności dowodu z zeznań świadka w ramach postępowania w sprawach karnych, podczas gdy niniejsza sprawa dotyczy dokumentu w formie pisemnej sporządzonego w ramach postępowania na podstawie art. 81 WE. W sprawach z zakresu wspólnotowego prawa konkurencji dowód z zeznań świadka odgrywa rolę drugorzędną, natomiast dokumenty w formie pisemnej odgrywają rolę kluczową.

43 Jak również podkreślił rzecznik generalny w pkt 57–60 opinii, przeprowadzenie postępowania dowodowego w sprawach z zakresu wspólnotowego prawa konkurencji charakteryzuje się tym, że badane dokumenty zawierają często tajemnice handlowe lub inne informacje, które nie mogą zostać ujawnione albo mogą zostać ujawnione jedynie z zastrzeżeniem istotnych ograniczeń.

44 W tych okolicznościach, charakterystycznych dla dochodzeń Komisji w przedmiocie praktyk antykonkurencyjnych, zasada, zgodnie z którą każdy ma prawo do rzetelnego procesu, nie może być interpretowana w ten sposób, że dokumenty zawierające dowody obciążające muszą automatycznie zostać wykluczone z materiału dowodowego, jeżeli pewne informacje muszą pozostać poufne. Taka poufność może odnosić się również do tożsamości autorów dokumentów, jak i do osób, które je przekazały Komisji.

45 Mając na względzie powyższe rozważania, Sąd słusznie orzekł:

„84 [...], w odniesieniu do dopuszczalności dokumentu „klucz podziału” w charakterze dowodu naruszenia, o którym mowa w art. 1 zaskarżonej decyzji, należy

po pierwsze zauważyć, że zasadą mającą pierwszeństwo w prawie wspólnotowym jest zasada swobodnej oceny dowodów i że jedynym kryterium istotnym dla oceny przedstawionych dowodów jest ich wiarygodność [...]. Ponadto Komisja może mieć konieczność ochrony anonimowości informatorów [...], a okoliczność ta nie może być wystarczającym powodem, żeby Komisja musiała pominąć znajdujący się w jej posiadaniu dowód.

85 W związku z tym, chociaż argumenty [spółki Mannesmann] mogą być istotne przy ocenie wiarygodności, a zatem mocy dowodowej dokumentu „klucz podziału”, nie można uznać, że jest on niedopuszczalnym dowodem, który należy wyłączyć z akt”.

⁴⁶ Ponadto, z zaskarżonego wyroku wynika, że dokonując oceny wiarygodności dokumentu „klucz podziału”, Sąd wziął pod uwagę anonimowość źródła tego dokumentu. Sąd orzekł w pkt 86 zaskarżonego wyroku, że „w zakresie, w jakim ze swoich argumentów dotyczących dopuszczalności tego dokumentu Mannesmann wywodzi zarzut odnośnie do jego wiarygodności, trzeba stwierdzić, że wiarygodność ta jest na pewno mniejsza z racji tego, że okoliczności jego powstania są w znacznym stopniu nieznane, a twierdzeń Komisji w tym względzie nie można zweryfikować”.

⁴⁷ Ponadto Sąd stwierdził, że sam dowód pochodzący z anonimowego źródła, jakim jest dokument „klucz podziału”, nie może samodzielnie wykazać istnienia naruszenia wspólnotowego prawa konkurencji. Sąd bowiem orzekł w pkt 87 zaskarżonego wyroku, że jedynie „tam, gdzie dokument klucz podziału zawiera konkretne informacje odpowiadające informacjom zawartym w innych dokumentach, w szczególności w oświadczeniach p. Verluki, należy stwierdzić, że dokumenty te wzajemnie wzmacniają swą moc dowodową”. Już w pkt 81 i 82 tego wyroku Sąd podkreślił, że dokument „klucz podziału” stanowi część zbioru dowodów o wadze drugorzędnej. Taka ocena znajduje się także w pkt 94 tego wyroku, w którym Sąd stwierdza, że dokument ten zachowuje moc dowodową jedynie „na poparcie, w ramach szeregu zbieżnych poszlak zebranych przez Komisję, niektórych zasadniczych twierdzeń znajdujących się w oświadczeniach p. Verluki”.

- 48 Mając na uwadze ograniczenia Sądu w stosunku do mocy dowodowej dokumentu „klucz podziału”, należy podsumować, że przy analizie dopuszczalności i wykorzystania tego dokumentu jako dowodu nie miało miejsca naruszenie prawa.
- 49 Zresztą jest pewne, że spółka Mannesmann miała możliwość zajęcia stanowiska w przedmiocie dokumentu „klucz podziału” i przedstawić swoje argumenty w odniesieniu do jego mocy dowodowej, mając na względzie jego anonimowe pochodzenie.
- 50 Mając na uwadze powyższe rozważania, należy oddalić zarzut pierwszy bez potrzeby orzekania w kwestii, czy rzeczywiście spółka Mannesmann powołała się przed Sądem na prawo do rzetelnego procesu sądowego, ani czy mogła ona w niniejszej sprawie powołać się na Kartę, która była proklamowana po wydaniu zaskarżonej decyzji.

W przedmiocie zarzutu drugiego dotyczącego błędnego zastosowania art. 81 WE w art. 2 zaskarżonej decyzji

Argumentacja stron

- 51 Zdaniem spółki Mannesmann, Sąd błędnie stwierdził istnienie naruszenia prawa konkurencji opisanego w art. 2 zaskarżonej decyzji. Komisja nie wykazała, że zawierając umowę o dostawę ze spółką Corus w 1993 r., spółka Mannesmann zawarła porozumienie horyzontalne ze spółkami Vallourec i Dalmine lub ustanowiła uzgodnioną

praktykę z tymi przedsiębiorstwami. Mannesmann dodaje, że Komisja nie udowodniła, iż wnosząca odwołanie wiedziała o istnieniu umowy o dostawę pomiędzy spółkami Corus i Valourec, o umowie zawartej pomiędzy spółkami Corus i Dalmine i ogólnym planie rzekomo ustalonym przez spółkę Vallourec. Sąd miał natomiast potwierdzić to błędne i niepełne postępowanie dowodowe przeprowadzone przez Komisję.

52 Zdaniem wnoszącej odwołanie Sąd ponadto popełnił błąd, nie uwzględniając faktu, że omawiane umowy o dostawę nie zostały zawarte w tym samym czasie, twierdząc, że ten stosunkowo długi okres obowiązywania umów wskazuje na istnienie porozumienia horyzontalnego i orzekając, że żadne zwolnienie nie ma zastosowania w tej sprawie.

53 W odniesieniu do ostatniego punktu wnosząca odwołanie zwraca uwagę, że Sąd błędnie wykluczył jej argumenty dotyczące zastosowania do porozumień wertykalnych pomiędzy spółkami Corus i Mannesmann rozporządzenia Komisji (WE) nr 2790/1999 z dnia 22 grudnia 1999 r. w sprawie stosowania art. 81 ust. 3 traktatu do kategorii porozumień wertykalnych i praktyk uzgodnionych (Dz.U. L 336, str. 21). Ponadto Sąd nie wziął pod uwagę rozporządzenia Komisji (EWG) nr 1983/83 z dnia 22 czerwca 1983 r. w sprawie zastosowania art. [81] ust. 3 traktatu do kategorii umów o wyłącznej dystrybucji (Dz.U. L 173, str. 1) a także rozporządzenia Komisji (EWG) nr 1984/83 z dnia 22 czerwca 1983 r. w sprawie zastosowania art. [81] ust. 3 traktatu do kategorii umów o wyłącznym zakupie (Dz.U. L 173, str. 5) i nie wykluczył na tej podstawie zastosowania art. 81 ust. 1 WE do umowy pomiędzy spółkami Mannesmann i Corus.

54 Komisja twierdzi, że zarzut ten jest niedopuszczalny, gdyż dotyczy oceny okoliczności faktycznych. Ponadto nawet gdyby zarzut ten był dopuszczalny i zasadny, nie mogłoby to doprowadzić do uchylenia zaskarżonego wyroku i unieważnienia zaskarżonej decyzji, chyba że w zakresie dotyczącym art. 2 tej decyzji.

Ocena Trybunału

- 55 Należy przypomnieć, że w przypadku odwołania Trybunał nie jest właściwy do ustalania okoliczności faktycznych ani też zasadniczo do oceny dowodów, które Sąd przyjął na poparcie tych okoliczności. Jeżeli bowiem dowody te uzyskano w prawidłowy sposób przy poszanowaniu ogólnych zasad prawa i wymogów proceduralnych dotyczących ciężaru dowodu i postępowania dowodowego, wyłącznie do Sądu należy ocena, jaką wagę należy przywiązywać do przedstawionych dowodów (wyrok z dnia 28 maja 1998 r. w sprawie C-7/95 P Deere przeciwko Komisji, Rec. str. I-3111, pkt 22). Ocena ta nie stanowi więc, z wyłączeniem przypadków przeinaczenia tych dowodów, zagadnienia prawnego poddanego kontroli Trybunału (wyroki z dnia 2 marca 1994 r. w sprawie C-53/92 P Hilti przeciwko Komisji, Rec. str. I-667, pkt 42, i wyrok z dnia 7 stycznia 2004 r. w sprawach połączonych C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P i C-219/00 P Aalborg Portland i in. przeciwko Komisji, Rec. str. I-123, pkt 49).
- 56 Należy stwierdzić, że w drodze badania istnienia naruszenia opisanego w art. 2 zaskarżonej decyzji Sąd ustalił okoliczności faktyczne, których kontrola nie należy do kompetencji Trybunału w ramach odwołania. Wobec braku wykazania przeinaczenia dowodów, nieprawidłowych ustaleń faktycznych lub naruszenia zasad dotyczących ciężaru dowodu i postępowania dowodowego, należy stwierdzić, że niedopuszczalna jest argumentacja wnoszącej odwołanie w kwestii tego, czy po pierwsze, zawarła ona porozumienie horyzontalne lub ustanowiła uzgodnioną praktykę ze spółkami Vallourec i Dalmine, a po drugie, czy wiedziała o zawartych umowach pomiędzy innymi przedsiębiorstwami lub ogólnym planie ustalonym przez spółkę Vallourec. Tak samo należy potraktować argument wnoszącej odwołanie, zgodnie z którym Sąd powinien dokonać odmiennej oceny pewnych okoliczności faktycznych takich jak czas trwania wspomnianych umów i fakt, że nie zostały one zawarte w tym samym czasie.
- 57 Jeśli chodzi o rozporządzenia nr 1983/83 i 1984/83, należy stwierdzić, że zostały one powołane po raz pierwszy na etapie odwołania. Zarzut oparty na tych rozporządzeniach jest więc niedopuszczalny.

- 58 W zakresie, w jakim wnosząca odwołanie powołuje się na rozporządzenie nr 2790/1999, wystarczy stwierdzić, że Sąd prawidłowo orzekł w pkt 171 zaskarżonego wyroku, że „rozporządzenie to nie może być w niniejszej sprawie stosowane bezpośrednio, gdyż zaskarżona decyzja została wydana w dniu 8 grudnia 1999 r., a art. 2 tej decyzji odnosi się, jeśli chodzi o [spółkę Mannesmann], do okresu od 1993 r. do 1997 r., czyli poprzedzającego termin wejścia w życie odpowiednich przepisów rozporządzenia nr 2790/1999 w dniu 1 czerwca 2000 r.”. W pkt 172 tego samego wyroku Sąd słusznie dodał, że „w zakresie, w jakim rozporządzenie to mogłoby mimo to być istotne jako punkt odniesienia w niniejszej sprawie, jako że Komisja zajęła w nim w grudniu 1999 r. stanowisko odnośnie do mało szkodliwego dla konkurencji charakteru porozumień wertykalnych, to należy zauważyć, że rozporządzenie to wydano w zastosowaniu art. 81 ust. 3 WE. Z art. 4 rozporządzenia nr 17 wynika natomiast, że porozumienia między przedsiębiorstwami mogą być przedmiotem indywidualnego wyłączenia na mocy tego przepisu wyłącznie wtedy, gdy zostały one zgłoszone Komisji w tym celu, czego w niniejszej sprawie nie uczyniono”.
- 59 Z powyższego wynika, że zarzut drugi należy odrzucić jako częściowo niedopuszczalny, a w pozostałej części oddalić go jako bezzasadny.

W przedmiocie zarzutu trzeciego dotyczącego naruszenia zasady równego traktowania

Argumentacja stron

- 60 Mannesmann twierdzi, że Sąd naruszył zasadę równego traktowania poprzez nieprzyznanie tej spółce obniżki grzywny z tytułu komunikatu w sprawie współpracy.

- 61 W tym względy Mannesmann przypomina, że poprzez oświadczenia p. Bechera spółka przyczyniła się do ustalenia stanu faktycznego i nie kwestionowała ustaleń zawartych w piśmie w sprawie przedstawienia zarzutów. Mannesmann zwraca uwagę, że spółce Vallourec z tytułu współpracy przyznano obniżkę w wysokości 40% kwoty grzywny, ponieważ poprzez oświadczenia p. Verluke przyczyniła się ona do ustalenia stanu faktycznego, natomiast Dalmine uzyskała obniżkę w wysokości 20% kwoty grzywny, ponieważ nie kwestionowała ustaleń stanu faktycznego. Nieprzyznanie obniżki spółce Mannesmann stanowi więc nierówne traktowanie.
- 62 Wnosząca odwołanie kwestionuje także ocenę Sądu w przedmiocie zakresu skargi wspomnianej w pkt 7 tego wyroku, skierowanej przeciwko decyzji z dnia 15 maja 1998 r.
- 63 Mannesmann uważa przede wszystkim, że uzasadnienie zaskarżonego wyroku odnoszące się do tej skargi nie ma znaczenia dla niniejszej sprawy.
- 64 Sąd ponadto wyciągnął błędne wnioski z zamknięcia sporu dotyczącego decyzji z dnia 15 maja 1998 r. W tym względy wnosząca odwołanie zwraca uwagę, że zgodziła się na wycofanie odwołania od wyroku Sądu w tej sprawie w następstwie zawarcia porozumienia z Komisją, zgodnie z którym Komisja odstąpiła od żądania udzielenia informacji.
- 65 Mannesmann przypomina także, że jej skarga na decyzję z dnia 15 maja 1998 r. została uznana za częściowo zasadną. Wreszcie Mannesmann zwraca uwagę, że w przeciwieństwie do tego, co uczynił Sąd w pkt 310 zaskarżonego wyroku, nie można jej zarzucić podtrzymania odmowy udzielenia informacji.

- 66 Komisja twierdzi, że niniejszy zarzut dotyczy oceny stanu faktycznego i jest w związku z tym niedopuszczalny. W tym względzie Komisja podkreśla, że wnosząca odwołanie nie twierdzi, że Sąd przeinaczył okoliczności faktyczne lub dowody, orzekając w pkt 309 zaskarżonego wyroku, że spółka Mannesmann nie dowiodła, że współpraca z jej strony rzeczywiście ułatwiła Komisji zadanie polegające na stwierdzeniu i zwalczaniu naruszeń.
- 67 Co do istoty sprawy Komisja podnosi, że Sąd słusznie stwierdził w pkt 302–305 zaskarżonego wyroku, że informacje dostarczone przez spółkę Mannesmann Komisji nie są porównywalne z informacjami, których dostarczył Vallourec, i w przeciwieństwie do Dalmine, spółka Mannesmann nie wskazała wyraźnie, że nie zaprzecza faktom.

Ocena Trybunału

- 68 Należy przypomnieć, że chociaż w ramach odwołania Trybunał nie może z powołaniem na względy słuszności zastąpić własną oceną oceny dokonanej przez Sąd orzekający w ramach nieograniczonego prawa orzekania w przedmiocie kwoty grzywien nałożonych na przedsiębiorstwa z powodu naruszenia przez nie prawa wspólnotowego, to jednak przy ustalaniu kwoty tych grzywien korzystanie z tego uprawnienia nie może prowadzić do dyskryminacji pomiędzy przedsiębiorstwami, które wzięły udział w porozumieniu lub uzgodnionej praktyce sprzeczными z art. 81 ust. 1 traktatu WE (wyroki z dnia 16 listopada 2000 r. w sprawie C-291/98 P Sarrió przeciwko Komisji, Rec. str. I-9991, pkt 96 i 97, i z dnia 15 października 2002 r. w sprawach połączonych C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P do C-252/99 P i C-254/99 P Limburgse Vinyl Maatschappij i in. przeciwko Komisji, Rec. str. I-8375, pkt 617).

- 69 Jednakże odwołanie powinno dokładnie określać argumenty prawne na poparcie zarzutu naruszenia zasady równego traktowania, w przeciwnym razie dany zarzut jest niedopuszczalny (ww. wyrok w sprawie Limburbge Vinyl Maatschappij i in. przeciwko Komisji, pkt 618).
- 70 Należy stwierdzić, że w zakresie w jakim wnosząca odwołanie kwestionuje ocenę Sądu zawartą w pkt 301 zaskarżonego wyroku z przyczyn wskazanych w pkt 297–300 tego wyroku, zgodnie z którą „użyteczność oświadczenia p. Bechera polega wyłącznie na tym, że potwierdza ono w pewnym stopniu oświadczenia p. Verluke, którymi Komisja już dysponowała, a zatem oświadczenie to nie ułatwiło Komisji zadania w stopniu znaczącym, czyli wystarczającym, aby uzasadnić obniżenie grzywny ze względu na współpracę”, jej argumentacja ma charakter faktyczny i należy stwierdzić, że jest ona niedopuszczalna. W ramach tego odwołania do obowiązków Trybunału nie należy więc kontrola twierdzenia Sądu dokonanego w pkt 302 zaskarżonego wyroku, zgodnie z którym „informacje, dostarczone przez Mannesmanna Komisji przed wysłaniem pisma w sprawie przedstawienia zarzutów, nie są porównywalne z informacjami, których dostarczył Vallourec” i „w każdym razie nie wystarczą one do uzasadnienia obniżenia nałożonej grzywny z tytułu komunikatu w sprawie współpracy”.
- 71 Następnie, w odniesieniu do porównania ze współpracą Dalmine, Sąd orzekł w pkt 303–305 zaskarżonego wyroku, że „aby skorzystać ze zmniejszenia grzywny ze względu na niezaprzeczenie faktom, zgodnie z pkt D 2 komunikatu w sprawie współpracy, przedsiębiorstwo musi wyraźnie poinformować Komisję o tym, że nie zamierza zaprzeczać prawdziwości faktów, po zapoznaniu się z pismem w sprawie przedstawienia zarzutów”. Taka ocena Sądu jest zgodna z orzecznictwem Trybunału, zgodnie z którym należy dokonać rozróżnienia pomiędzy wyraźnym przyznaniem się naruszenia i zwykłym brakiem zakwestionowania naruszenia, nieprzyczyniającym się do ułatwienia Komisji wykonania jej zadania polegającego na wykrywaniu i zwalczaniu naruszeń wspólnotowych przepisów w dziedzinie konkurencji (wyrok z dnia

14 lipca 2005 r. w sprawach połączonych C-65/02 P i C-73/02 P ThyssenKrupp przeciwko Komisji, Zb.Orz. str. I-6773, pkt 58). W związku z tym, z powodu braku wyraźnego przyznania się do naruszenia przez wnoszącą odwołanie należy oddalić jako bezzasadną jej argumentację opartą na dyskryminacji w porównaniu do Dalmine.

- 72 W odniesieniu do skargi wniesionej przez spółkę Mannesmann na decyzję Komisji wydaną na podstawie art. 11 ust. 5 rozporządzenia nr 17 Sąd orzekł w pkt 310 i 311 zaskarżonego wyroku, że nawet, jeżeli „podjęte przez Mannesmanna kroki polegające na podważaniu zgodności z prawem decyzji z dnia 15 maja 1998 r. były oczywiście całkowicie uprawnione i nie można ich uznać za oznakę braku współpracy”, to jednak jej skarga w tej części została wyraźnie oddalona w drodze przywołanego wyżej wyroku z dnia 20 lutego 2001 r. w sprawie Mannesmannröhren-Werke przeciwko Komisji, ponieważ „większej części spośród tych danych, których przekazania Mannesmann odmówił, Komisja domagała się zgodnie z prawem”.
- 73 W tych okolicznościach Sąd mógł słusznie stwierdzić w pkt 312 zaskarżonego wyroku, że „z powodu niezgodnego z prawem zachowania spółki Mannesmann Komisja nie uzyskała nigdy dużej ilości danych, których zgodnie z prawem zażądała w trakcie postępowania administracyjnego”, a w konsekwencji „nie można uznać, że całość zachowania Mannesmanna w toku postępowania administracyjnego jest oznaką skutecznej współpracy w niniejszej sprawie”. Wniosku tego nie podważa także fakt, że odwołanie początkowo wniesione przez spółkę Mannesmann od przywołanego wyżej wyroku z dnia 20 lutego 2001 r. w sprawie Mannesmannröhren-Werke przeciwko Komisji zostało wykreślone w następstwie zawarcia ugody przez strony.
- 74 Z całości powyższych rozważań wynika, że należy oddalić także zarzut trzeci.
- 75 Ze względu na to, że żaden z zarzutów skarżącej nie może zostać przyjęty, należy oddalić odwołanie.

W przedmiocie kosztów

⁷⁶ Zgodnie z art. 122 akapit pierwszy regulaminu Trybunału, jeżeli odwołanie jest bezzasadne, Trybunał rozstrzyga o kosztach. Zgodnie z art. 69 § 2 regulaminu, mającym zastosowanie do postępowania odwoławczego na podstawie art. 118 regulaminu, kosztami zostaje obciążona, na żądanie strony przeciwnej, strona przegrająca sprawę. Ponieważ Komisja wniosła o obciążenie spółki Mannesmann kosztami postępowania, a spółka ta przegrała sprawę, należy obciążyć ją kosztami postępowania.

Z powyższych względów Trybunał (pierwsza izba) orzeka, co następuje:

- 1) Odwołanie zostaje oddalone.**

- 2) Salzgitter Mannesmann GmbH zostaje obciążona kosztami postępowania.**

Podpisy